

appellatio suspensiva, Scaccia de appellat. quest. 17. l. m. 17. num. 5.

77 Limitatur secundò dicta conclusio, ut non procedat in sententia lata inter duas Ecclesias contententes de jure decimandi, ut declarat Joan. Andr. & Butrius in d. cap. tua nobis, uterque num. 7. Scaccia de appell. q. 17. limit. 8. num. 3.

Ultimò limitatur, ut non procedat quando collector decimarum excedit modum, quia tunc ab excessu potest appellari, Dec. in c. novit. 34. lim. 10. n. 28. Scaccia ubi proximè n. 4. quia nullus est casus de mundo, in quo propter excessum non admittatur appellatio suspensiva: latè dicemus infra 4. p. c. 3. per tot.

78 Cujus etiam farina est, quod in ultimo loco hujus cap. apposimus, quòd sit dicendum in sententia lata pro solutione stipendii, & salarii famulorum, an ab ea appellatio à condemnato proposita, violentia fiat, nisi deferatur. In quo non vim esse, affirmo, cum hujusmodi appellatio non suspendat, quia res dilationem non recipit. Probat Levit. c. 19. Non morabitur (inquit) opus mercenarii tui apud te usque ad mane: & Deuter. 24. c. Non negabis mercedem indigentis, & pauperis fratris tui, sive advena: qui tecum moratur in terra, & intra tuas portas est, sed eadem die reddes ei pecuniam laboris sui ante Solis occasum quia pauper est & ex eo sustentat animam suam; ne clamet contra te ad Dominum, & reputetur tibi ad peccatum. Et probatur Tobie 4. c. Quicumque tibi aliquid operatus fuerit, statim ei mercedem restitues, & merces mercenarii tui abud te omnino non remaneat.

79 Ac propterea merito dicunt Doctores, quòd in causa salariorum proceditur summarie, & sententia in ea late qua condemnatur quis ad solvendum salarium famulis; esse executionem faciendam, nec appellatio ab illa esse à iudice deferendum, ita elegantissimè probat Rebuff. in tractatu de sententiis provision. art. 3. gl. 7. & idem in tractatu de salariis famulorum gloss. 7. sequitur Azeved. in l. fin. tit. 15. lib. 4. recopilat. n. 38. Flores de Mena in pract. quest. lib. 1. q. 8. §. 2. n. 23. & ultra eos eodem probat Mandos. in tract. de monitoriis quest. 59. Paz in praxi 4. part. 1. cap. 1. nu. 56. sequitur Amador Rodrig. tract. de executione cap. 1. art. 3. n. 24. & seqq. & ipse promiscuè intelligit in salariis Advocatorum, Procuratorum, & Solicitorum, apud quos multa de materia salarii reperies; facit Magon. decis. Flor. decis. 12. minut. num. 11.

81 Quod tamen verum esse cenfeo non generaliter, sed quando petens mercedem & salarium esset pauper, & non haberet, unde se alat, non aliter; ita pereleganter Rotæ decis. 764. 1. part. diversorum, ubi dicit: Domini, cum præsupposito, quòd Josephus esset pauper, non 82 in genere sed eo respectu ut non haberet, unde se aleret; dixerunt causam mercedis, de qua agitur; non fuisse appellabilem, &c. iterum sub num. 2. Unde si Josephus tempore petite mercedis erat adco pauper, ut res non reciperet dilationem; sequitur, ut à decreto facto super taxatione mercedis, non potuerit appellari, sicut nec à sententia lata à causa alimentorum debitorum officio iudicis, propter paupertatem, non potest appellari quia res dilationem non recipit l. fin. ff. de appell. recip. ita etiam dicendum est de sententia lata in causa mercedis pauperis; ut non sit appellabilis propter eandem rationem, quia res dilationem non patitur, &c. quæ vera est. Cui & huic nostræ opinioni videtur se inclinare Mena d. num. 13. ubi dicit, quòd respectu appellationis admittendæ vel non, attendatur personarum qualitas, divitiæ, & paupertas, quòd verum est, tenet etiam Ruginel. tract. de appell. cap. 3. n. 286. tenet etiam Scaccia eodem tract. c. 17. limit. 8. n. 7. & seqq.

84 tenet Marquet. de commiss. 1. p. c. 19. n. 27. fol. 216. optimè Grat. discept. for. c. 257. à n. 44. cum seqq.

Quod indistinctè procedit in salario famulorum, & mercede operarii, et si de eorum paupertate non constat, quia operarii paupertas, uti qualitas naturalis præsumitur, bene in tractatu de paupertate & ejus privilegio quest. 6. num. 1. tom. 10. fol. 64. Scaccia de appell. q. 17. limit. 8. sub num. 9. ubi inquit, quòd præsumitur in his famulis & operariis paupertas, qui ut plurimum ex fudore vultus vivunt, & necessitate coacti serviunt, & ideo in causa salarii famulorum proceditur die feriato ob honorem Dei, ex quo illud salarium succedit loco alimentorum. Scaccia ubi proximè sub num. 8. & lib. 1. in causa civil. & crim. c. 5. n. 61.

Quare signatura iustitiæ quando agitur de mercede 87 de promissa, vel de mercede inter eum, qui est solitus locare operas suas, & eum qui est solitus conducere; non solet rescribere in commissione nisi cum clausula (sine præjudicio legitime executionis aut sine retardatione executionis) præsertim quando sententia est lata in tribunali Rever. Gubernat. urbis Marquet. de commiss. 1. part. in commiss. appellat. in causa mercedis § 19. nu. 22. & 23. fol. 216. Scaccia de appellat. q. 17. limit. 8. sub nu. 9. & 10. ubi dicit, quòd si agatur de mercede non conventa, nec inter solitos locare, & conducere, signatura solet rescribere cum clausula (si quid exequendum) Marquet. ubi prox. n. 24.

Et ubi agitur de mercede non conventa, sed inter 88 solitos locare & conducere, & signatura sentiat iudicem à quo excessisse in taxatione mercedis, solet in aliqua parte dare executionem, & in alia appellatio simpliciter deferre, aut aliter sub arbitrio sub diversis temporibus rescribere. Scaccia ubi supra n. 10. & Marquet. num. 25.

Si autem pars opponat, operarium esse divitem, & 89 de eo constiterit, cessabit privilegium appellationis; quia imò tunc habebit locum quoad utrumque effectum, etenim sub hac qualitate necessaria paupertatis fundatur appellationis denegatio, quia cessante, debet causa remanere sub dispositione juris communis, ut ex d. Rotæ decis. tenet optimè Gratia. Marquet. & alii locis supra citatis.

Unum tamen obiter adverte, quòd in hoc articulo 90 iustis juris terminis abarantur Doctores, præcipuè Mandos. & Flores, dum dicunt: in causa salarii & mercedis procedi summarie & executivè; siquidem nulla probatio, quantumcumque liquidissima executionem habet Andr. R. in tract. de executione c. 1. art. 2. nu. 16. Nec valet consequentia, causa est summaria, ergo executiva, quia in causa summaria proceditur juris terminis servatis, licet abbreviatis, & admittitur appellatio, de dispendiosam de iudicis, clem. sapè, de verb. signif. nisi aliqua specialis ratio obster. A causa contraria autem consequentia valet, est executiva, ergo summaria; non enim quòd aliqua causa sit inappellabilis, & sententia exequatur, dicuntur procedi in ea executivè, quoniam hoc etiam accidit in una sententia in iudicio ordinario, ut est videre in possessorio (ut infra suo loco 92 eo dicemus) & in causis criminalibus, & in causis super provisione beneficiorum Parochialium, quando iudex vult, juxta text. & gloss. in cle. dispendiosam, de iudicis, & aliis infinitis.

Et de materia salariorum ultra supra citatos vide 93 multa allata in propositum per March. d. c. 19. per tot. qui n. fi. bene advertit pro salariis Advocatorum Procuratoris & similibus, tractatur & convenitur debitor, ubi causa tractata est, ejus sortitur forum, ex l. 1. §. in honorariis, ff. de variis, & extraordinariis cognit. & ita practicatur. Bobadilla in pol. l. 2. c. 17. à n. 130. qui loqui 94 tur in iudice Ecclesiastico, ut possit laicum litigantem compellere ad salarium Advocatorum & aliorum. Mandos. in formula commiss. 21. in verbo validitate jurisdictionis Gratian. in discept. forens. c. 154. num. 24. tom. 1.

CAPUT

CAPUT III.

Appellanti à sententia, qua quis condemnatur ad solutionem pensionis super ejus beneficio oppositæ; an & quando ob denegatam delationem vis fiat.

SUMMARIUM.

- 1 Pensio reservata pro alimentis & pro vite humana sustentatione non recipit appellationem suspensivam, ubi de exemplis.
- 2 Pensionis processus sive fulminetur executivè, sive summarie tantum, appellatione suspensiva caret.
- 3 Subsidium charitativum impositum per Episcopum pro alimentis appellationem non admittit.
- 4 Salarii & mercedis executio non suspenditur per appellationem.
- 5 Pensionis ad solutionem condemnatus vigore Bullarum Pontificalium ex causa, puta resignationis, non potest impedire executionem per appellationem.
- 6 Litera Apostolica ob ejus reverentiam habent executionem paratam, que non suspenditur per appellationem.
- 7 Literarum Apostolicarum virtute proceditur executivè contra titularum, tam ob earum reverentiam, quam ob obligationem Camerale, que in eis fieri solet.
- 8 Commissio appellationis ab executione literarum pensionis rescribitur cū clausula (sine præjudicio legitime executionis) & non cū clausula quæ dicit Gigas.
- 9 Clausula (sine retardatione solutionis pensionis) tunc apponitur, quando committitur appellatio super nullitate, aut reductione pensionis, & alias.
- 10 Clausula (sine præjudicio literarum Apostolicarum) quando apponatur.
- 11 Commissio appellationis ab executione virtute camerale obligationis, qua clausula rescribitur.
- 12 Ab executione literarum Apostolicarum, instrumenti camerale, aut rei judicate appellatæ præsupponit antecedens validum, à quo executio dependet, & negat consequens, nempe executionem, & sic nihil agit.
- 13 Clausula (sine præjudicio literarum, &c.) & similes præservant jurisdictionem iudicis à quo, nec commissio impedit ad ulteriora procedere.
- 14 Clausula (sine præjudicio literarum, &c.) stante, potest iudex à quo titularè cogere ad solutionem pensionis.
- 15 Clausula præservativa stante commissarius non potest inhibere iudici à quo.
- 16 Clausula præservativa enervat vim & effectum inhibitionis.
- 17 Inhibitio censetur expedita subintellecta illa clausula præservativa prout in commissione, à quo non aliter iudex recipit jurisdictionem.
- 18 Inhibitio censetur inesse dicta clausula conditio, quia iudex non habet jurisdictionem nisi peracta executione, qua deficiente evanescent inhibito.
- 19 Ab inhibitione, cui virtualiter inest clausula præservativa appellationi emissæ est ut legitime deferendū.
- 20 Clausula præservativa limitant & suspendunt jurisdictionem iudicis de appellatione cognituri ubi clausula præservativa (sine præjudicio, &c.) tribuit jurisdictionem conditionalem, & operatur, ut iudex non possit in causa appellationis procedere, nisi soluta prius pensione.
- 21 Clausula præservativa operatur ut non possit in causa principali procedi etiam si verè pensio sit soluta, in actis tamen de solutione non constat.
- 22 Iudex debet esse certus de sua jurisdictione.
- 23 Qualitas & natura appellationis multoties valet, & alteratur ex modo procedendi.
- 24 Exceptionem legitimam, puta surreptionis, defectus jurisdictionis, vel ortam ex ventre gratis tacitè, ex-

presse, pure, aut conditionaliter, si executor nō admittat, excedet, & appellatio ut legitima suspendit. Et hoc casu Senatus Regius aditus per viam violentia deferre, & reponi, decernit, ibid.

25 Auditori Camera denegatur jurisdictio in prima instantia, quando excedit metas, & formam rescripti, & recte executionis.

26 Pensionis executioni locus non erit, nec clausula (sine retardatione) vel (sine præjudicio legitima) effectum habet, quando ex ventre Bullarum constat de vitio nullitatis, pensionis, aut alterius legitime exceptionis.

27 Clausula præservativa (sine præjudicio legitime executionis, &c.) non procedit nisi pro summa contenta in sententia.

28 Executio orta ex ventre Bulla tunc impedit executionem illius, quando gratia est conditionalis, non alias.

29 Clausula (sine retardatione, &c.) effectus non impeditur, quando pensionarius est in quasi possessione exigendi pensionis, licet exceptio oriatur ex ventre Bulla.

30 Quod fallit si ipsa possessio sit turbida & non clara, pensioque fuerit exacta per compulsionem & metu censurarum, quia tunc neminem constituit in possessione.

31 Auditor Camere postquam sibi litera pensionis sint presentate, procedit vel per viam monitorii usque ad mandatum executivum, vel per viam processus fulminando censuras, committendo publicationem omnibus & singulis, &c.

32 Subexecutor virtute clausule (ceterum processibus fulminatis, &c.) debet esse canonicus Cathedralis, vel alias in dignitate constitutus, qui est mixtus summariam & executivam habens cause cognitionem.

33 Subexecutor literarum pensionis quemadmodum procedat ad earum executionem, & quo utatur stylo.

34 Si agitur contra possessore beneficii, qui pensioni consentit statim, servatis tamen terminis de stylo Roma servari solitis, aut accusata contumacia, datur in eam sententia declaratoria facta expensarum condensatione.

35 Pensionis reservatio si est conditionalis, aut possessor non est qui illi consensit, debet pensionarius coram exectore de quasi possessione exigendi pensionem docere, alias debet narrativam & conditione verificare.

36 Pensioni non consentiens successor, ut queat declarari censuras incurrisse, debet Bulla ipsa intimari, ad faciendam autem executionem in ejus bonis sufficit monitorium auditoris inserto tenere gratia.

37 Citatus ad totam causam si est contumax, alia non requiritur citatio.

38 Citanda sunt partes ad omnem causam inclusivè, & citationes que postmodum fiunt in Curia per audientiam contradiclarum, procedunt potius ex urbanitate, quam necessitate.

39 Citatus si compareat, & aliquam legitimam exceptionem opponat contra executionem pensionis (de quibus hic) debet iudex brevem terminum assignare, cum incontinenti exceptio probanda sit.

40 Exceptiones oppositæ si requirant alioquem indaginem, reservantur iudicio ordinario.

41 Exceptio litis pendente super nullitate aut reformatione pensionis, non impedit interim agere via executiva ad ipsam pensionis exactationem.

Quod procedit sive quando lis pendet vigore commissionis Pörficis cū clausula ordinaria (sine retardatione solutionis pensionis, &c.) & quibus rationibus hæc clausula in commissionibus apponatur, ibid. & n. 50.

Possessori novo beneficii competunt remedia possessoria pro rebus ad illud spectantibus, quas non possedit, dummodo prædecessor fuerit in possessione, ibid.

42 Pensione translata vigore literarum si titularis alleget, non rectè factam fuisse translationem, commissio conceditur cum clausula (sine retardatione) licet translarius nunquam fuerit in quasi possessione exigendi, sed transferens sit.